

.....
การวิเคราะห์ผลงานการสร้างสรรคศิลปะจากผู้บกพร่องทางการได้ยิน “สุนทรียภาพแห่งโลกเงียบ”
Analysis of Artistic Creations by Hearing Impairment Students
“Aesthetics of the Silent World”

Received: January 22, 2024
Revised: January 30, 2024
Accepted: February 27, 2024

ประติมา ฉันทบูรณัตระกูล*
Pratima Tunyaboontarakun
พรวิภา สุริยากานต์**
Pornwipa Suriyakarn

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและวิเคราะห์ผลงานการสร้างสรรคศิลปะในการถ่ายทอดสุนทรียะทางทัศนศิลป์จากผู้บกพร่องทางการได้ยิน กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บกพร่องทางการได้ยิน ระดับอายุ 15-18 ปี โรงเรียนโสตศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3- 6 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 100 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กิจกรรมศิลปะภาพพิมพ์สีน้ำสำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยิน และ แบบวิเคราะห์ผลงานศิลปะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดีความแล้วสรุปเป็นองค์ความรู้ ผลการศึกษาว่า 1) ผลการศึกษาลักษณะผลงานภาพพิมพ์สีน้ำของผู้บกพร่องทางการได้ยิน มีการวาดภาพธรรมชาติเป็นจำนวนมากที่สุด (41 คน) รองลงมาเป็นภาพสิ่งของ (23 คน) และที่น้อยสุดคือ ภาพการ์ตูน (3 คน) ลักษณะโทนสีที่ใช้เป็นโทนเย็นมากกว่าโทนร้อน 2) การถ่ายทอดสุนทรียะทางทัศนศิลป์ของผู้บกพร่องทางการได้ยิน มีดังนี้ 2.1) ภาพธรรมชาติ: -ภาพแสดงออกได้ชัดเจนเกี่ยวกับรูปร่างรูปทรงที่ต้องการสื่อสารกับผู้ชม และการใช้สีมีความชัดเจนในการลงสี 2.2) ภาพสิ่งของ: -การแสดงออกเป็นภาพที่ผู้ชมสามารถรู้ได้ว่าเป็นภาพของรถยนต์ที่มีโครงสร้างชัดเจน สืบเนื่องจากการมี ล้อ กระจก โคมรถ ซึ่งแสดงออกมาได้ดี ส่วนรูปทรงของขนม สามารถถ่ายทอดของไอศกรีมที่มีลักษณะเป็นโคนทรงกรวยและไอศกรีมรสชาติต่างๆ ที่ชอบอยู่ด้านบน สีเส้นดูน่ารับประทาน 2.3) ภาพเมือง: -นักเรียนสามารถแสดงออกถึงภาพบรรยากาศของเมืองได้เป็นอย่างดี มีการจัดวางองค์ประกอบของภาพที่ตรงไปตรงมา เพื่อสื่อสารเกี่ยวกับความเป็นเมืองและสถานที่ที่บ่งบอกอย่างชัดเจน 2.4) ภาพสัตว์: - ภาพมีการนำเสนออย่างตรงไปตรงมาในเรื่องของสัตว์ ไม่มีความซับซ้อนของภาพถึงแม้จะดูไม่มีมิติและความลึก แต่ก็สามารถสื่อสารเรื่องราวของสัตว์และบรรยากาศได้อย่างดี 2.5) ภาพคน: - เป็น

* อาจารย์ ดร., สาขาวิชาการจัดการศิลปกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Lecturer Dr., Program in Fine and Applied Arts Management, Faculty of Fine and Applied Art, Bangkokthonburi University, Thailand

** อาจารย์, สาขาวิชาการออกแบบทัศนศิลป์-การออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Lecturer, Program in Visual Art Design - Product Design, Faculty of Fine and Applied Art, Bangkokthonburi University, Thailand

Corresponding Author E-mail Address: kumarn_pond@hotmail.com

.....
การวาดคนที่แสดงหน้าตรงหรือตัวตรงเหมือนกันทุกภาพ แต่ไม่แสดงอารมณ์ความรู้สึกที่ชัดเจน ด้วยอากัปกิริยาที่ยืนตรง และ 2.6) ภาพการ์ตูน:- สามารถสื่อสารถึงตัวการ์ตูนที่ชื่นชอบได้อย่างชัดเจน

คำสำคัญ : การวิเคราะห์ผลงานศิลปะ/ ผู้บกพร่องทางการได้ยิน/ สุนทรียภาพ/ ภาพพิมพ์สีน้ำ

Abstract

The research aims to study the characteristics and analyze artistic creations in conveying visual aesthetics to the hearing impaired. The target group was hearing impaired people, age 15-18 years, schools for the deaf. Secondary 3-6 level, academic year 2023, 100 people, obtained through purposive sampling. The research instruments were Art activities: watercolor prints for the hearing impaired and art analysis form data were analyzed using content analysis, as interpretation and summarized as knowledge.

The study found that 1) The results of the study of the characteristics of watercolor prints of hearing impaired people showed the highest number of nature drawings (41 people), followed by things (23 people) and the least were cartoons (3 people).) The color tone used is more cool than warm. 2) The transmission of visual aesthetics for the hearing impaired is as follows: 2.1) Natural images: -The images clearly express the shape and form that they want to communicate to the viewer and the use of color is clear in painting. 2.2) Picture of an object: -The expression is an image that the viewer can recognize as a picture of a car with a clear structure. Notice the presence of wheels, mirrors and car frame, which are displayed well. The shape of the dessert can convey the shape of an ice cream that has a cone shape and various flavors of ice cream that you like on top. The colors look delicious. 2.3) Image of the city:- Students can express the atmosphere of the city very well. The images have straightforward compositions to communicate clearly about the city and the place it represents. 2.4) Animal images: -The images have a straightforward presentation of animals. There is no visual complexity. Even though it appears to lack dimension and depth, it is able to communicate the story of the animals and the atmosphere very well. 2.5) Portraits: -are drawings of people who show a straight face or straight body in every picture but do not show clear emotion with a standing posture and 2.6) Cartoons: -can clearly communicate the favorite cartoon characters.

Keywords : Analysis of works of Art/ Hearing Impaired Aesthetics/ Watercolor Prints

บทนำ

ปัญหาหนึ่งในสังคมไทยที่กำลังได้รับการส่งเสริมและแก้ไขในขณะนี้คือ ด้านความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่กลับมาพร้อมกับความก้าวหน้าของสังคม ซึ่งยุทธศาสตร์งานวิจัยระดับชาติได้มุ่งเน้น การพัฒนาผู้ด้วยโอกาส เช่น การพัฒนาผู้พิการ ซึ่งสามารถช่วยเหลือได้หลายทาง เช่น ด้านสาธารณสุข บริการการแพทย์ การให้ความรู้ทางการงานและอาชีพ พบว่าวิธีการที่เหมาะสมอย่างหนึ่ง คือ นำศิลปะไปช่วยเหลือ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการรักษาเยียวยาจิตใจ เช่น ศิลปะบำบัด และการจัดการเรียนการสอน จะมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาผู้พิการในทางใดทางหนึ่ง กิจกรรมศิลปะสามารถช่วยเหลือในด้านจิตใจ ก่อให้เกิดสมาธิ ทั้งจรรโลง บำบัดอารมณ์ และส่งเสริมด้านปัญญาความคิดสร้างสรรค์ กรณีที่มีความชำนาญทางศิลปะก็สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนได้ซึ่งจะต้องจัดได้สอดคล้องกับลักษณะความพิการนั้น ๆ เช่น ผู้บกพร่องทางการได้ยิน เน้นการรับรู้ด้วยตา และการสัมผัสจับต้อง ควรใช้เทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เกิดความคิดคล่องแคล่ว เกิดความคิดรวบยอด วิธีการสอนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะ มุ่งพัฒนาด้านจิตใจและปัญญาให้เกิดความรู้ ให้เกิดทักษะ นำไปสู่ความจำและความเข้าใจ ทักษิณา สุขพที (Sookpatdhee, 2017: 1)

ศิลปะเป็นเครื่องมือในการสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นเตือนให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญของศิลปะ เป็นเครื่องมือสู่การคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ รวมถึงการนำศิลปะเข้าสู่วิถีชีวิตชุมชนในการพัฒนาศักยภาพทางความคิด / ริเริ่ม / สร้างสรรค์และปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมของผู้ด้อยโอกาส/ผู้พิการ เพื่อยกระดับศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ รวมไปถึงเป็นเครื่องมือในการบำบัดฟื้นฟูสภาพจิตใจ สร้างความสงบสุขในชีวิต พร้อมทั้งมุ่งทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศ ดังนั้นภาษาของคนหูหนวกอีกนัยยะหนึ่งคือ ภาษาภาพ ซึ่งมีความสอดคล้องกับภาษาศิลปะที่สื่อสาร ในการดำรงชีวิต การอยู่ร่วมกันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก โดยเข้าใจธรรมชาติ ความเหมือนและความแตกต่าง มีเจตคติที่ดี มีจินตนาการ มีสุนทรียภาพ ซาบซึ้งในคุณค่า ผ่านการรับรู้และชื่นชมทางความงาม ไพเราะ หรือรื่นรมย์ ไม่ว่าจะป็นธรรมชาติ หรือ ความรู้สึกซาบซึ้งในคุณค่า ดังกล่าวนี้ย่อมจะเจริญเติบโตได้โดยประสบการณ์ หรือการศึกษา อบรม ฝึกฝน จนเป็นอุปนิสัยเกิดขึ้นเป็นรสนิยม (Teste) ขึ้นตามตัวบุคคล ที่แสดงความรู้สึกที่บริสุทธิ์ ที่เกิดขึ้นในห้วงเวลาหนึ่ง ลักษณะของอารมณ์ หรือความรู้สึกนั้น สุนทรียภาพของชีวิตเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับศิลปะที่มีอิทธิต่ออารมณ์และความคิดของมนุษย์ ศิลปะที่จะสร้างสุนทรียภาพให้เกิดขึ้นกับชีวิต สร้างความจรรโลงใจให้ชีวิต สร้างความคิดในเชิงบวก ซึ่งทั้งนี้และทั้งนั้นขึ้นอยู่กับมุมมองของแต่ละคนว่าจะใช้ความรู้ที่ได้ไปพัฒนาจิตใจได้มากน้อยเพียงใด

ผู้วิจัยเห็นว่าจากการสร้างสรรค์ผลงานของผู้บกพร่องทางการได้ยินดังกล่าวยังไม่ได้มีการวิเคราะห์ผลงาน จึงได้จัดโครงการวิจัยครั้งนี้ขึ้นเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ผลงานศิลปะของผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเพื่อให้เกิดความรู้เกี่ยวกับสุนทรียภาพความงามทางศิลปะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะผลงานภาพพิมพ์สีน้ำของผู้บกพร่องทางการได้ยิน
2. เพื่อวิเคราะห์การถ่ายทอดสุนทรียะทางทัศนศิลป์ของผู้บกพร่องทางการได้ยิน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บกพร่องทางการได้ยิน ระดับอายุ 15-18 ปี กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เป็นผลงานของนักเรียนผู้บกพร่องทางการได้ยิน โรงเรียนโสตศึกษา จำนวน 100 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3-6 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

วิธีการดำเนินการวิจัย มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษา และวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง 2) ออกแบบกิจกรรมศิลปะสำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยินและเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยแล้วตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ 3) นำกิจกรรมศิลปะไปใช้กับผู้บกพร่องทางการได้ยิน และ 4) นำภาพผลงานศิลปะมาวิเคราะห์การถ่ายทอดสุนทรียะทางทัศนศิลป์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กิจกรรมศิลปะภาพพิมพ์สีน้ำสำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยิน เป็นการให้นักเรียนออกแบบร่างภาพลงในกระดาษก่อนวาดภาพระบายสีลงบนแม่พิมพ์อะลูมิเนียมที่ทำด้วยกาวกระถิน จากนั้นนำเข้าแท่นพิมพ์เพื่อพิมพ์ผลงานออกมา และแบบวิเคราะห์ผลงานศิลปะ ได้นำหลักทฤษฎีศิลปะการวิเคราะห์ของ Feldman (1972) มาใช้ในการวิเคราะห์งานศิลปะ โดยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การบรรยาย ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้าง ขั้นตอนที่ 3 การตีความ และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลหรือตัดสิน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย จากนั้นตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เกี่ยวกับการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ ภาพพิมพ์สีน้ำ ว่ามีความเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยใช้แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะภาพพิมพ์สีน้ำสำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยิน

ลำดับที่	กิจกรรมการเรียนรู้	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1	ภาพพิมพ์สีน้ำ	4.66	0.30	กิจกรรมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จึงไม่ต้องทำการปรับปรุง ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ: -ตอนอธิบายเกี่ยวกับหัวข้อ Memory ให้ยกตัวอย่างเพิ่มให้นักเรียนดูเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น

ผู้วิจัยนำแบบวิเคราะห์ผลงานศิลปะไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านประเมินคุณภาพแผนการจัดการกิจกรรมศิลปะภาพพิมพ์สีน้ำสำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยิน โดยการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ค่าเฉลี่ยของค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 1.00 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.50 สรุปว่า นำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากผลงานภาพพิมพ์สีน้ำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3-6 จำนวน 100 คน มาวิเคราะห์ตามแบบวิเคราะห์ผลงาน เพื่อสรุปแนวทางและประสบการณ์ทางสุนทรียะของผู้บกพร่องทางการได้ยิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ดังนี้ 1.รูปแบบการแสดงออก 2. ทักษะธาตุและองค์ประกอบศิลป์ที่ใช้ 3. เนื้อหาเรื่องราวในผลงาน โดยเป็นการตีความด้วยแนวคิดการจัดองค์ประกอบศิลป์และการวิเคราะห์ความหมายของผลงานทัศนศิลป์ภาพพิมพ์สีน้ำ แล้วสรุปเป็นองค์ความรู้ของงานวิจัย ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การจัดกิจกรรมภาพพิมพ์สีน้ำให้กับผู้บกพร่องทางการได้ยิน

การจัดกิจกรรมศิลปะ ภาพพิมพ์สีน้ำให้กับผู้บกพร่องทางการได้ยิน โดยได้รับการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ ผลปรากฏว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ย 4.66 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพมากที่สุด โดยนำไปจัดกิจกรรมทั้งสิ้น 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนโสตศึกษา นครปฐม, โรงเรียนโสตศึกษา นนทบุรี, โรงเรียนโสตศึกษา ชลบุรี, โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ และโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ จำนวนทั้งหมด 100 คน ซึ่งได้ขออนุญาตเข้าจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนเรียบร้อยแล้ว โดยมีการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1. ผู้วิจัยให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปะภาพพิมพ์สีน้ำว่าเป็นการทำผลงานศิลปะอีกประเภทหนึ่งที่มีการใช้สีน้ำระบายสีลงบนแม่พิมพ์แผ่นอะลูมิเนียมที่ทาภาวกระถินไว้และนำเข้าแท่นพิมพ์เพื่อพิมพ์ภาพออกมา ภาพที่ได้มีลักษณะกลับซ้ายเป็นขวา
2. ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมมีอาจารย์ล่ามมือและนักเรียนรุ่นพี่ที่เป็นผู้บกพร่องทางการได้ยินช่วยในการสื่อสารกับผู้บกพร่องทางการได้ยิน
3. กำหนดหัวข้อในการทำงานให้นักเรียนสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ คือ “Memory” เกี่ยวกับความทรงจำที่ตนประทับใจแล้วนำมาร่างแบบลงบนกระดาษก่อนทำงานจริง
4. ผู้บกพร่องทางการได้ยินทำงานศิลปะวาดภาพระบายสีลงบนแผ่นอะลูมิเนียม
5. รอจนสีแห้งแล้วนำเข้าแท่นพิมพ์ แล้วพิมพ์ลงบนกระดาษร้อยปอนด์ที่เปียกหมาด ๆ พิมพ์ภาพออกมา

.....
ตอนที่ 2 การศึกษาลักษณะผลงานภาพพิมพ์สีน้ำของผู้บกพร่องทางการได้ยิน

ตารางที่ 2 ลักษณะการแสดงออกในภาพพิมพ์สีน้ำของผู้บกพร่องทางการได้ยิน

ลักษณะ	คน	สัตว์	สิ่งของ	สถานที่		การ์ตูน	โทนสี	
				ธรรมชาติ	เมือง		โทนร้อน	โทนเย็น
จำนวน	9	11	23	41	16	3	41	59

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้บกพร่องทางการได้ยินมีการวาดภาพธรรมชาติเป็นจำนวนมากที่สุด (41 คน) รองลงมาเป็นภาพสิ่งของ (23 คน) และที่น้อยสุดคือ ภาพการ์ตูน (3 คน) ลักษณะโทนสีที่ใช้เป็นโทนเย็นมากกว่าโทนร้อน

ภาพธรรมชาติ โดยรวมมีลักษณะเป็นภาพวิวทัศนที่เกี่ยวกับภูเขา น้ำตก ทะเล ก้อนเมฆ ต้นไม้ ดอกไม้ พระอาทิตย์ โดยแสดงออกเป็นสีโทนเย็นจากสีเขียว ฟ้า น้ำเงิน ซึ่งแต่ละภาพจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไป เช่น การเขียนต้นไม้ด้วยทักษะฝีมือยังไม่เป็นตามพัฒนาการทางศิลปะของเด็กปกติในวัยเดียวกัน เป็นภาพจากประสบการณ์ที่เคยพบเห็น

ภาพสิ่งของ ส่วนใหญ่จะเป็นรถยนต์และรูปเรือที่มีหลากหลายรูปแบบ รวมถึงขนม เช่น เค้ก ไอศกรีม เลือกใช้โทนสีร้อน เนื่องจากผู้บกพร่องทางการได้ยินใช้สีสดใสในการนำเสนอสื่อสารภาพสิ่งของ

ภาพเมือง โดยรวมเป็นสถานที่ที่ผู้บกพร่องทางการได้ยินได้เดินทางผ่านแล้วนำมาเขียนเป็นภาพ เนื่องจากเป็นสถานที่ที่อยู่ในชีวิตประจำวันของเขา เช่น รถไฟฟ้า ถนนหนทาง บ้าน สะพานลอย เสาชิงช้า ดึก โดยส่วนใหญ่จะใช้สีโทนร้อน เพราะใช้สีในการแทนสภาพอากาศในเมือง

ภาพสัตว์ มีความหลากหลาย ได้แก่ นก สุนัข แมว ปลา ผีเสื้อ จิ้งจก ช้าง ไดโนเสาร์ ส่วนใหญ่ใช้สีโทนเย็น

ภาพคน ส่วนใหญ่วาดออกมาเป็นลักษณะคล้ายตัวการ์ตูน ไม่เหมือนจริง สังเกตได้จากบางภาพวาดคนเป็นรูปร่างก้างปลา ซึ่งไม่เป็นไปตามพัฒนาการทางศิลปะเมื่อเทียบกับเด็กปกติ แต่ก็มีอีกคนที่แสดงลักษณะลายเส้นแตกต่างจากคนอื่นคือวาดคนจากเส้นตามจินตนาการที่แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์

ภาพการ์ตูน มีจำนวนน้อยที่สุด โดยผู้บกพร่องทางการได้ยิน วาดเป็นรูปการ์ตูนที่ตนชื่นชอบ คือ โปเกมอน และหมีพูห์ (Poooh) โดยใช้สีโทนร้อน ตามต้นแบบของตัวการ์ตูน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การถ่ายทอดสุนทรียะทางทัศนศิลป์ของผู้บกพร่องทางการได้ยิน

ผู้วิจัยได้นำหลักทฤษฎีศิลปะการวิเคราะห์ของ Feldman (1972) อ้างถึงใน มะลิฉัตร เอื้ออนันท์ (Ua-Anant, 2002) มาใช้ในการวิเคราะห์งานศิลปะ โดยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การบรรยาย ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้าง ขั้นตอนที่ 3 การตีความ และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลหรือตัดสิน โดยจะทำการวิเคราะห์แยกตามประเภทของลักษณะการแสดงออกในภาพพิมพ์สีน้ำ และได้ทำการคัดเลือกรูปภาพตัวอย่างของแต่ละประเภทมาอย่างละ 5 ภาพ ดังนี้

ภาพธรรมชาติ

ภาพที่ 1-3 ตัวอย่างภาพธรรมชาติ

ขั้นตอนที่ 1 การบรรยาย

เป็นภาพธรรมชาติ ได้แก่ น้ำตก ภูเขา ทะเล แม่น้ำ ก้อนเมฆ ท้องฟ้า พระอาทิตย์ ต้นมะพร้าว ต้นหญ้า

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้าง

ลักษณะการวาดภาพส่วนใหญ่จะเป็นการแบ่งครึ่งบนกับครึ่งล่างเพื่อแสดงให้เห็นพื้นที่ของท้องฟ้าและพื้นน้ำ รายละเอียดในภาพจะวาดเป็นต้นไม้ใหญ่ที่มีลำต้นขนาดใหญ่ เห็นลักษณะรูปร่างที่ชัดเจน และมีพุ่มไม้แต่ไม่ได้แสดงรายละเอียดของใบไม้ที่ชัดเจน ภาพของน้ำ เช่น น้ำตก และทะเล เป็นการระบายสีด้วยโทนสีที่เห็นจากรธรรมชาติจริง คือ สีเขียวจากใบไม้ สีน้ำตาลจากลำต้น น้ำเป็นสีฟ้า น้ำเงิน เป็นสีที่ไม่ได้มีการผสมเพื่อไล่น้ำหนักอ่อนแก่ จึงทำให้ภาพที่แสดงออกมาเป็นสีที่ค่อนข้างจะสดและเข้ม สีที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นสีโทนร้อน การใช้พู่กัน ส่วนใหญ่จะเป็นการใช้พู่กันขนาดเดียวกันทั้งภาพ เนื่องจากนักเรียนอาจจะไม่มีความเชี่ยวชาญในการระบายสีทำให้ภาพที่ออกมาเป็นที่แปร่งที่เท่ากันทั้งภาพ

ขั้นตอนที่ 3 การตีความ

จากภาพที่นักเรียนแสดงออกทำให้นักถึงประสบการณ์ที่เคยพบเห็นของนักเรียนในชีวิตประจำวันแล้วนำมาวาดเป็นภาพ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลหรือตัดสิน

ภาพแสดงออกได้ชัดเจนเกี่ยวกับรูปร่างรูปทรงที่ต้องการสื่อสารกับผู้ชม และการใช้สีมีความชัดเจนในการลงสี แต่การใช้สีควรมีการผสมสีให้มากขึ้นเพื่อให้ภาพดูมีมิติและเกิดความสวยงามมากยิ่งขึ้น

ภาพสิ่งของ

ภาพที่ 4-6 ตัวอย่างภาพสิ่งของ

ขั้นตอนที่ 1 การบรรยาย

สิ่งของส่วนใหญ่จะเป็นรูปทรงของ รถยนต์ และของกิน เช่น ภาพของรถที่เป็นจุดเด่น และมีบรรยากาศของถนน พื้นดิน ท้องฟ้า พระอาทิตย์ เป็นองค์ประกอบรอบ ส่วนภาพของกิน ได้แก่ ไอศกรีม และเค้ก

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้าง

การใช้สีของภาพสิ่งของส่วนใหญ่จะเป็นสีโทนร้อน เนื่องจากนักเรียนเขียนภาพที่แสดงออกถึงสภาพแวดล้อมบนท้องถนนที่แสดงออกถึงการจราจร ซึ่งสีที่ใช้เขียนภาพรถยนต์จะเป็นสีสดที่เป็นโทนร้อน และบรรยากาศรอบข้างที่เป็นสีแดง น้ำตาล ของถนน สะพาน จะมีสีที่เป็นโทนเย็นคือท้องฟ้าที่มาเบรคสีของโทนร้อน การจัดวางองค์ประกอบจะเป็นการวางแบบจุดเด่น คือ รถคันใหญ่กึ่งกลางภาพ และมีองค์ประกอบที่มีขนาดเล็กอยู่บริเวณรอบ ๆ ได้แก่ บ้าน ถนน ต้นไม้ พระอาทิตย์ ส่วนภาพของกินจะเป็น ขนม ไอศกรีม เค้ก แทนด้วยสีแดง ส้ม ชมพู เหลือง เป็นสีโทนร้อน จะเป็นภาพที่อยู่ตรงกลางเป็นจุดเด่นเพียงอย่างเดียวไม่มีองค์ประกอบอื่น

ขั้นตอนที่ 3 การตีความ

จากภาพที่เห็นเป็นภาพจากประสบการณ์การพบเห็นสิ่งของต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันบนท้องถนน และการใช้ชีวิตเกี่ยวกับของกินที่ชื่นชอบของนักเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลหรือตัดสิน

การแสดงออกเป็นภาพที่ผู้ชมสามารถรู้ได้ว่าเป็นภาพของรถยนต์ที่มีโครงสร้างชัดเจน สังกะจก โครงรถ ซึ่งนักเรียนสามารถถ่ายทอดออกมาได้เป็นอย่างดี ส่วนรูปทรงของขนม สามารถถ่ายทอดของไอศกรีมที่มีลักษณะเป็นโคนทรงกรวยและไอศกรีมรสชาติต่าง ๆ ที่ชอบอยู่ด้านบน สีสดดูน่ารับประทาน

ภาพเมือง

ภาพที่ 7-9 ตัวอย่างภาพเมือง

ขั้นตอนที่ 1 การบรรยาย

ภาพที่แสดงเป็นภาพเกี่ยวกับสถานที่ในเมือง ได้แก่ ตึก เจดีย์ วัด เสาชิงช้า ถนน ต้นไม้ พระอาทิตย์
ท้องฟ้า ไซส์โทนร้อน

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้าง

โครงสร้างโดยรวมของภาพเป็นการแบ่งครึ่งภาพที่แสดงพื้นถนน และท้องฟ้า โดยมีการเขียนภาพ
สิ่งก่อสร้างเช่น ตึก วัด เสาชิงช้าอยู่กลางภาพ เพื่อแสดงให้เห็นจุดเด่นที่ชัดเจนว่าต้องการสื่อถึงสถานที่ที่อยู่ โดยใช้
สีแดง สีเหลือง สีส้มที่อยู่ในโทนร้อนในการระบายสิ่งก่อสร้าง และบรรยากาศในตอนกลางวันแสดงถึงอุณหภูมิที่
ร้อน สังเกตจากการวาดพระอาทิตย์เต็มดวงเกือบทุกภาพ ที่แปร่งเป็นรอยใหญ่ทั้งภาพ ยังขาดรายละเอียดของวัตถุ
ที่ชัดเจน และสีที่ใช้เป็นสีสด ไม่ได้ผ่านการผสมเพื่อแสดงน้ำหนักอ่อนแก่ให้กับวัตถุในภาพ

ขั้นตอนที่ 3 การตีความ

ภาพเมืองที่นักเรียนแสดงส่วนใหญ่เป็นสถานที่ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน และเราสามารถรับรู้ได้ว่า
นักเรียนต้องการสื่อสารถึงสถานที่ใด เช่น วัด เสาชิงช้า ถนนที่มีตึกสูง เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลหรือตัดสิน

นักเรียนสามารถแสดงออกถึงภาพบรรยากาศของเมืองได้เป็นอย่างดี มีการจัดวางองค์ประกอบของภาพที่
ตรงไปตรงมา เพื่อสื่อสารเกี่ยวกับความเป็นเมืองและสถานที่ที่บ่งบอกอย่างชัดเจน

ภาพสัตว์

ภาพที่ 10-12 ตัวอย่างภาพสัตว์

ขั้นตอนที่ 1 การบรรยาย

ภาพสัตว์ ได้แก่ นก เสือ ปลาฉลาม ปู ปะการัง โขดหิน ท้องฟ้า พื้นหญ้า และน้ำทะเล

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้าง

การวางองค์ประกอบของภาพ นักเรียนมักจะวางตัวสัตว์ไว้ตรงกลางภาพ เพื่อให้เห็นถึงจุดเด่นของภาพอย่างชัดเจน โดยมีองค์ประกอบรองเป็นขนาดที่เล็กรองจากจุดเด่นและการแบ่งสัดส่วนของท้องฟ้าและพื้นดินที่ชัดเจน โทนสีของภาพส่วนใหญ่เป็นโทนเย็น เพื่อสื่อสารธรรมชาติของสัตว์ที่ชื่นชอบว่าอยู่ในสถานที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ รูปร่างรูปทรงของสัตว์อาจไม่เหมือนจริงแต่ก็สามารถสื่อสารได้ว่าเป็นสัตว์ชนิดใด การใช้พู่กันไม่ได้มีขนาดเหมาะสมกับบางพื้นที่ ทำให้ภาพขาดรายละเอียด แต่ในภาพยังแสดงออกถึงการผสมสีในตัวสัตว์ มีการไล่น้ำหนักอ่อนแก่ของสี

ขั้นตอนที่ 3 การตีความ

นักเรียนสามารถแสดงออกถึงภาพสัตว์ที่ชื่นชอบออกมาได้อย่างชัดเจน แต่ขาดเรื่องระยะและความลึก การสร้างมิติของภาพ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลหรือตัดสิน

ภาพมีการนำเสนออย่างตรงไปตรงมาในเรื่องของสัตว์ ไม่มีความซับซ้อนของภาพ ถึงแม้จะดูไม่มีมิติและความลึก แต่ก็สามารถสื่อสารเรื่องราวของสัตว์และบรรยากาศได้อย่างดี

ภาพคน

ภาพที่ 13-15 ตัวอย่างภาพคน

ขั้นตอนที่ 1 การบรรยาย

ภาพคน มีความหลากหลายในการแสดงออก เช่น คนที่วาดด้วยลายเส้น คนที่เป็นโครงสร้างแบบก้างปลา และคนแบบการ์ตูน และมีองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น บ้าน ท้องฟ้า ต้นไม้ สุนัข ปลา นก พระอาทิตย์

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้าง

โครงสร้างส่วนใหญ่จะเขียนภาพคนเป็นจุดเด่นตรงกลางภาพและมีองค์ประกอบอื่น ๆ อยู่รอบข้าง ซึ่งมีขนาดที่เล็กกว่าจุดเด่น รูปแบบของคนจะมีความแตกต่างตามทักษะของนักเรียนแต่ละคน เช่น การสร้างคนจากลายเส้นต่าง ๆ เพื่อให้เกิดเป็นอวัยวะที่แสดงออกว่าเป็นตา ปาก ผม ลำตัว แต่ยังไม่สามารถแสดงโครงสร้างของคนที่ต้องการ ส่วนคนแบบการ์ตูน เป็นลักษณะที่มีหัวโต ตัวเล็ก กางแขน กางขา หน้าตรง มีโครงสร้างอวัยวะครบ แต่สัดส่วนอาจจะยังไม่ถูกต้อง สำหรับคนแบบก้างปลา เป็นการเขียนภาพแบบเด็กเล็กคือมีวงกลมเป็นหัว และเส้นตรง 5 เส้นเป็นตัว

ขั้นตอนที่ 3 การตีความ

การวาดภาพคนมีความหลากหลายของพัฒนาทางศิลปะของนักเรียน ด้วยทักษะและประสบการณ์การรับรู้ของแต่ละคนอาจจะไม่เหมือนกัน เช่น บางคนวาดคนเป็นก้างปลา ซึ่งไม่เป็นไปตามพัฒนาการทางศิลปะเมื่อเทียบกับเด็กปกติ บางคนวาดโดยใช้ลายเส้นในการสร้างภาพ เพื่อแสดงออกถึงรูปร่างคน และยังขาดรายละเอียดของกล้ามเนื้อ โครงสร้างที่ต้องการ บางคนวาดเป็นรูปแบบการ์ตูน ซึ่งค่อนข้างเป็นไปพัฒนาทางศิลปะของเด็กที่เป็นไปตามประสบการณ์ของเขา

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลหรือตัดสิน

เป็นการวาดคนที่แสดงหน้าตรงหรือตัวตรงเหมือนกันทุกภาพ แต่ไม่แสดงอารมณ์ความรู้สึกที่ชัดเจนด้วยอากัปกริยาที่ยืนตรง

ภาพการ์ตูน

ภาพที่ 16-18 ตัวอย่างภาพการ์ตูน

ขั้นตอนที่ 1 การบรรยาย

การ์ตูนรูปโปเกมอน และหมีพูห์ หัวใจ สายฟ้า และใบไม้

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์โครงสร้าง

องค์ประกอบของภาพมีการจัดวางตัวการ์ตูนเป็นจุดเด่น ขนาดใหญ่ไว้ตรงกลางภาพ โดยมีรายละเอียด เช่น หัวใจ สายฟ้า ใบไม้ เป็นองค์ประกอบรองอยู่รอบ ๆ ตัวการ์ตูน โทนสีที่ใช้เป็นสีโทนร้อน ตามต้นแบบของตัวการ์ตูนนั้น เช่น สีเหลือง และสีแดง การระบายสีเป็นการระบายแบบเรียบสีเดียว มีการตัดเส้นตัวการ์ตูน และระบายสีภายในตัวให้เต็ม ไม่มีการผสมสีเพื่อแสดงน้ำหนักอ่อนแก่ ภาพจึงไม่มีมิติ

ขั้นตอนที่ 3 การตีความ

นักเรียนวาดภาพการ์ตูนจากประสบการณ์ที่พบเห็นและความชื่นชอบตัวการ์ตูนนั้น ๆ ภาพที่ได้จึงแสดงออกมาอย่างชัดเจน ตรงไปตรงมา ไม่มีความซับซ้อน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลหรือตัดสิน

สามารถสื่อสารถึงตัวการ์ตูนที่ชื่นชอบได้อย่างชัดเจน

อภิปรายผล

การอภิปรายข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยเกี่ยวกับสุนทรียภาพในผลงานภาพพิมพ์สีน้ำของผู้บกพร่องทางการได้ยิน สามารถประเมินคุณค่าของงานศิลปะได้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความงาม ด้านเนื้อหาสาระ และด้านอารมณ์ความรู้สึก ดังนี้

1. ด้านความงาม

ผลงานภาพพิมพ์สีน้ำของผู้บกพร่องทางการได้ยิน มีการจัดวางองค์ประกอบ ส่วนใหญ่มักจัดวางจุดเด่นหรือสิ่งที่ต้องการนำเสนอไว้ตรงกลางภาพ และมีเส้นแบ่งระหว่างท้องฟ้ากับพื้นดิน จุดเด่นมักมีขนาดใหญ่เพื่อให้เห็นว่าผู้วาดต้องการสื่อสารเกี่ยวกับเรื่องใด ซึ่งสัดส่วนอาจจะไม่ได้ถูกต้องตามแบบจริงแต่สามารถสื่อสารได้รู้เรื่องว่าเป็นรูปร่างรูปทรงใดบ้าง มีการวาดภาพประกอบบริเวณรอบ ๆ จุดเด่นให้เสริมรับกันเพื่อให้ทราบถึงสถานที่นั้นว่ามีสิ่งใดอยู่บ้าง การใช้ทัศนธาตุ เช่น เส้น ส่วนมากมักใช้เส้นโค้งเป็นหลักเพื่อวาดเป็นภาพของสิ่งต่าง ๆ สี โดยรวมแล้วใช้สีโทนเย็น และเป็นสีสดที่ไม่มีการผสมสีอื่นเข้าไป เป็นการระบายสีเรียบไม่มีการไล่สีน้ำหนักอ่อนแก่

.....
รูปร่างรูปทรง โดยมากเป็นรูปทรงที่มีอยู่ในธรรมชาติ พื้นผิวเป็นลักษณะขรุขระตามรอยที่แปร่งในการระบายสีด้วย
พู่กัน โดยมากไม่ได้มีการเกลี่ยสีให้เรียบร้อย เป็นการแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา ทักษะฝีมือการวาดภาพระบายสี
ยังไม่เป็นไปตามพัฒนาการทางศิลปะของเด็กปกติในวัยเดียวกัน

จากภาพผลงานทำให้เห็นถึงลักษณะความงามตามลัทธิทางศิลปะ อิมเพรสชันนิสซึม (Impressionism)
เนื่องจากภาพมีการแสดงออกจากความประทับใจจากสิ่งที่พบเห็น มีลักษณะคล้ายกับการเลียนแบบบางส่วนจาก
ธรรมชาติ การใช้พู่กันที่เห็นรอยที่แปร่งแสดงร่องรอยบรรยากาศที่มีความกลมกลืนกันกับวัตถุ อารี สุทธิพันธ์
(Suthiphan, 2000) ที่ไม่ได้เน้นความเรียบของผลงาน แต่เน้นการแสดงความรู้สึกของผู้วาดมากกว่า สอดคล้องกับ
ทฤษฎีทางสุนทรียศาสตร์ของ (Efland, A.D. 1979: 22) เกี่ยวกับทฤษฎีเอกเพรสซิฟ (Expressive Theories)
ที่ยึดตัวศิลปินผู้สร้างงานศิลปะเป็นศูนย์กลาง คือ การแสดงออกตามอารมณ์ หรือความรู้สึกของศิลปิน ย่อมจะต้อง
มีจุดประสงค์หรือคุณค่าอยู่ในตัวโดยไม่มีเจตนาซ่อนเร้น ลึกลับ หรือมีเจตนาในอันที่จะให้เกิดการกระทำอย่างหนึ่ง
อย่างใดเคลือบแฝงอยู่ ดังนั้น การแสดงอารมณ์ที่เป็นศิลปะจึงแตกต่างจากการแสดงอารมณ์ประเภทอื่น ๆ ซึ่ง
มักจะมุ่งให้ประสบผลสำเร็จในทางปฏิบัติ การแสดงอารมณ์ที่เป็นศิลปะนั้น จะต้องแตกต่างจากการแสดงอารมณ์
ในทางวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ การแสดงอารมณ์ในทางวิทยาศาสตร์ เป็นการบรรยายให้รู้ว่าวัตถุคืออะไร และวัตถุ
เหล่านั้นมีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร เพราะฉะนั้น การแสดงอารมณ์ในทางวิทยาศาสตร์จึงเป็นประเภทวัตถุวิสัย
และเป็นเรื่องของรูปธรรม ส่วนศิลปะนั้นแสดงให้รู้ว่าบุคคลมีปฏิกริยาหรือความรู้สึกในทางสุนทรียะต่อวัตถุนั้น
อย่างไร (คือชอบหรือไม่ชอบ สวยหรือไม่สวย) ดังนั้น การแสดงอารมณ์ที่เป็นศิลปะจึงเป็นการแสดงอารมณ์ที่มีพลัง
งู้งใจและเป็นอเนกสัมพันธ์ (Faculty of Fine Arts Chiang Mai University, n.d.) สัมพันธ์กับงานวิจัยของ
(Ida, P.M. 2021; 41) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการแสดงออกทางศิลปะและการสื่อสารด้วยภาพของนักเรียนที่มีความ
ต้องการพิเศษ รายวิชาทัศนศิลป์ศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า การสื่อสารด้วยภาพสามารถช่วยให้ครูและ
นักเรียนปรับปรุงปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในห้องเรียนได้ การศึกษาวิจัยยังพิสูจน์ด้วยว่าศิลปะเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร
และการแสดงออกที่สามารถนำไปใช้ในการสร้างทุนมนุษย์ที่สร้างสรรค์ นวัตกรรม และมีประสิทธิผลมากขึ้น
โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้พิการ

2. ด้านเนื้อหาสาระ

ผู้บกพร่องทางการได้ยินนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับประสบการณ์ที่เคยพบเห็น และสิ่งแวดล้อมรอบตัว
ได้แก่ ภาพธรรมชาติ ภาพสิ่งของ ภาพเมือง ภาพสัตว์ ภาพคน และภาพการ์ตูน ชลูด นิมเสมอ (Nimsamer,
2016) กล่าวว่า เมื่อศิลปินได้รับความบังคาลใจหรือการกระตุ้นจากรื่องหรือจากเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งจน
เกิดอารมณ์สะเทือนใจ เขาจะต้องแสดงอารมณ์นั้นออกมาในงาน เรื่องเหตุการณ์และอารมณ์สะเทือนใจที่ศิลปิน
ได้รับและแสดงออกนี้ คือแนวเรื่องของงานศิลปะ แนวเรื่องจะต้องละลายตัวหลอมรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับ
รูปทรงและเทคนิคอย่างสมบูรณ์ แนวเรื่องจะแสดงตัวได้ต้องอาศัยรูปทรงกับเทคนิค และรูปทรงจะเกิดขึ้นได้ก็ต้อง
ประกอบด้วยเทคนิคกับแนวเรื่อง ธรรมชาติเป็นบ่อเกิดของความบังคาลใจ เป็นแหล่งของข้อมูลต่าง ๆ มีเรื่องราว
รูปทรงให้เลือกใช้มากมาย เราจะใช้ไปทางรูปธรรม กึ่งนามธรรม หรือทางนามธรรม ก็แล้วแต่ความถนัด ในการ

.....
สร้างงานแบบรูปธรรม ผู้ศึกษาจะต้องเข้าใจให้ได้ว่า รูปทรงในธรรมชาตินั้นเป็นเพียงจุดบันดาลใจหรือสิ่งเร้าให้เกิด
อารมณ์เท่านั้น ไม่ใช่รูปทรงที่สมบูรณ์แล้ว เราจะใช้รูปทรงเหล่านั้นให้ทำหน้าที่อะไรก็เน้นไปทางนั้น ส่วนที่จำเป็น
น้อยก็จัดให้เป็นส่วนรอง ส่วนที่จำเป็นก็ตัดออกไป ศิลปินจะจับอารมณ์และบุคลิกภาพของวัตถุ ของคน ของสัตว์
และเน้นอารมณ์นั้นให้เกินจริง เขาเขียนต้นไม้ที่แสดงความเบิกบาน ยินดี หรือห่อหุ้มเศร้าสร้อย เขาเขียนภูเขาที่
หนักแน่นมั่นคง หรืออ่อนช้อยนุ่มนวล ก็แล้วแต่ว่าเขาจับอารมณ์อย่างไรจากรูปทรงในธรรมชาติ อารมณ์ที่กล่าวมา
นี้ก็คือแนวเรื่องอย่างหนึ่งในงานศิลปะ Lowenfeld and Brittain, 1987 อ้างถึงใน ปุณณรัตน์ พิชญไพบูลย์
(Pichayapaiboon, 2017: 230) กล่าวว่า เด็กในช่วงอายุ 13-16 ปี สามารถประเมินว่าตนประสบความสำเร็จกับ
การวาดภาพเพียงใด ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นผู้ชอบการวาดภาพต่อไปหรือไม่ เนื่องจากเด็กได้พิจารณาความสำเร็จใน
ภาพที่ตนวาดจากความเหมือนจริงมาประกอบ เด็กจำนวนไม่น้อยเห็นความแตกต่างระหว่างภาพวาดที่ตนวาดกับ
ภาพของผู้อื่น เกิดความเข้าใจว่าการวาดภาพเป็นทักษะหรือความสามารถที่มีแตกต่างกัน เด็กบางคนจึงหยุดวาด
ภาพไปในขั้นพัฒนาการนี้ ในขณะที่เด็กบางส่วนยังคงวาดภาพต่อไปจนทำให้เด็กเหล่านี้มีพัฒนาการวาดภาพสูงขึ้น
ดังนั้นการกระตุ้นและให้กำลังใจแก่เด็กในช่วงพัฒนาการสุดท้ายนี้จะนำไปสู่การพัฒนาเป็นผู้มีความสามารถทาง
ศิลปะได้ต่อไป และ (Nyamawero , Samuel and Kwame, 2022: 1) ทำการวิจัยเรื่อง ศิลปศึกษาสำหรับผู้เรียน
พิเศษความต้องการทางการศึกษา: กรณีศึกษาผลงานทางทัศนศิลป์ที่สร้างโดยนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของ
โรงเรียนของรัฐ TETTEH OCLOO พบว่า นักเรียนประถมศึกษาที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของ
โรงเรียนรัฐ Tetteh Ocloo สามารถผลิตผลงานทางทัศนศิลป์ที่น่าสนใจ (ตั้งแต่ภาพวาด/ ระบายสี งานดิน
เหนียว/ งานฝีมือกระดาษ) ความงดงามชื่นชมศิลปะบางส่วนเผยให้เห็นว่าผลงานนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับโลก
ทัศน์ของนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์สำคัญในตัวพวกเขา สภาพแวดล้อมทางสังคม และสิ่งแวดล้อม ขอแนะนำ
ให้ครูผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะของโรงเรียนรัฐ Tetteh Ocloo สำหรับผู้บกพร่องทางการได้ยิน ควรสอนวิชาศิลปะ
สร้างสรรค์ต่อไปด้วยความทุ่มเทเพราะจะหล่อเลี้ยงและปลูกฝังความคิดสร้างสรรค์ที่จำเป็น ทักษะด้านการคิด
สร้างสรรค์และนวัตกรรมแก่นักเรียนเพื่อการเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ

3. ด้านอารมณ์ความรู้สึก

ภาพส่วนใหญ่ของผู้บกพร่องทางการได้ยินมักใช้สีโทนเย็น ดูแล้วทำให้รู้สึกสบายตา ซึ่งการรับรู้ทางการ
มองเห็นของผู้เรียนเป็นประตูสู่การเรียนรู้เทคนิคการทำภาพพิมพ์สีน้ำ ซึ่งบางคนยังไม่เคยทำมาก่อนเป็นการเปิด
ประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในวัสดุอุปกรณ์และผลงานตัวอย่าง เกิดเป็นประสบการณ์
ทางสุนทรียะที่สำคัญให้กับผู้เรียน เมื่อเรียนรู้เทคนิคแล้วจึงให้ผู้เรียนได้ออกแบบวาดภาพลงกระดาษก่อนว่า
ต้องการวาดเป็นภาพเกี่ยวกับอะไรบ้าง ภาพที่ได้แสดงรูปร่างหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้ชมรับรู้ได้ว่าเป็นรูป
หรือเรื่องราวอะไรบ้าง นำไปสู่การตีความที่มีความตรงไปตรงมาไม่ซับซ้อน

กัจจกร สุนพงษ์ศรี (Soonpongsri, 2017: 84) กล่าวเกี่ยวกับ อารมณ์ทางสุนทรียภาพ (Aesthetic
Emotion) ว่า ธรรมชาติและงานศิลปะคือแหล่งการสร้างสุนทรียภาพ ซึ่งเป็นที่มาของสุนทรียศาสตร์-สุนทรียวิทยา
อารมณ์ลักษณะนี้มักเกิดขึ้นเมื่อรับรู้สุนทรียะจากสิ่งนั้น ๆ อารมณ์ที่เกิดขึ้นมีหลายแบบ แต่อารมณ์ที่นัก

.....

สุนทรียศาสตร์ให้ความสนใจมากที่สุด คือ อารมณ์ของความสุข อารมณ์นี้เรียกว่า สุขารมณ์ (Pleasure) อารมณ์ที่เป็นสุขทางกายหรือทางใจ นอกจากนี้ยังหมายถึงความพึงพอใจ ถูกใจ สนุกสนาน เพลิดเพลิน ความสบาย อารมณ์นี้เกิดขึ้นในช่วงสั้น ๆ ช่วงครู่ชั่วยาม เกิดขึ้นจากการรับรู้ของประสาทสัมผัส มีความหมายคล้ายกับคำว่า Happiness ซึ่งใช้เรียกความสุขทั่ว ๆ ไป แต่ Happiness มีความหมายกว้างกว่า ใช้ทั้งความสุขทางกายและใจเช่นเดียวกัน และมีลักษณะจีรังยั่งยืนกว่าด้วย ดังนั้นเราจึงควรสร้างเสริมประสบการณ์ทางสุนทรียะให้กับผู้เรียนให้ได้มากที่สุด สอดคล้องกับ (Yi-Huang, 2020: 568) ศึกษาเกี่ยวกับ หลักการสอนเพื่อการศึกษาด้านสุนทรียภาพ: การปลูกฝังความรู้ด้านสุนทรียภาพของเด็กได้ทุกวัน พบว่า การสอนให้นักเรียนชื่นชมความงามของชีวิตในโลกผ่านสุนทรียศาสตร์การศึกษาโดยใช้หลักการสอนที่หลากหลายเพื่อขยายประสบการณ์ด้านสุนทรียศาสตร์จะส่งเสริม “ความฉลาดด้านความงาม” ให้กับเด็ก ๆ ในได้ทุกวัน สิ่งนี้สามารถเพิ่มคุณค่าให้กับพวกเขาได้ความรู้ด้านสุนทรียภาพ และทำให้พวกเขาปรารถนาที่จะรับรู้และชื่นชมสิ่งสวยงามทำให้พวกเขาเติบโตเป็นพลเมืองโลก โดยการอ่าน ทบทวน วิเคราะห์ และอภิปรายการศึกษาที่เกี่ยวข้อง บทความนี้สำรวจหลักการสอนด้านสุนทรียศาสตร์ การศึกษาสำหรับเด็กเพื่อปลูกฝังความรู้ด้านสุนทรียศาสตร์ของเด็ก การสนทนานี้สามารถทำให้ได้วันกลายเป็นโลกแห่งชีวิตที่เน้นสุนทรียศาสตร์มากขึ้น แกมมุมของสุนทรียศาสตร์การศึกษาสำหรับเด็ก ได้แก่ (1) การสอนเกี่ยวกับศิลปะ (2) การสอนโดยใช้ชีวิตเป็นฐาน (3) การสอนที่หลากหลาย (4) การสอนผ่านประสบการณ์ (5) การสอนโดยการลงมือทำ (6) การสอนรายบุคคล (7) การสอนเชิงจินตภาพ และ (8) การสอนเชิงการรับรู้ สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ทางสุนทรียะที่หลากหลายซึ่งจะนำไปสู่การแสดงสัญลักษณ์และการตีความผลงานอย่างมีความหมายมากขึ้น สอดคล้องกับ ดวงหทัย พงศ์ประสิทธิ์ (Pongpravit, 2021: 35) ที่ได้ทำการศึกษการแปลสัญลักษณ์ในงานทัศนศิลป์สู่การพัฒนาผลงานศิลปะ ชุด สัญลักษณ์ทดแทนความรู้สึกโศกเศร้าจากการสูญเสีย พบว่า 1) การใช้สัญลักษณ์ด้านเนื้อหาที่มีความเชื่อทางวัฒนธรรมดั้งเดิมของศิลปินเข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดของเนื้อหา นั้น ๆ 2) การใช้สัญลักษณ์ด้านรูปแบบด้วยรูปทรงที่ตัดทอนมาจากความเป็นจริงเพื่อแสดงความเชื่อมโยงในมิติความจริงและมิติทางความรู้สึก 3) สัญลักษณ์ที่เป็นกระบวนการทางเทคนิคและวิธีการในการสร้างสรรค์ จากการศึกษผลงานของศิลปินกรณีศึกษาทำให้เข้าใจกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยการใช้สัญลักษณ์แทนเรื่องราวต่าง ๆ สามารถสร้างสรรค์ผลงานถ่ายทอดเรื่องราวที่ซ่อนเร้นในจิตใจ และเป็นการบำบัดความทุกข์อันเกิดจากอารมณ์เศร้าโดยเฉพาะอารมณ์ความรู้สึกโศกเศร้าที่เกิดจากการสูญเสียคนรัก ทำให้เห็นได้ว่าในการแสดงออกของผู้บกพร่องทางการได้ยินแม้รูปร่างรูปทรงที่แสดงออกอาจไม่เหมือนจริงแต่ก็สามารถถ่ายทอดและแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกที่มีอยู่ในภาพได้อย่างชัดเจน ดังนั้นในการสร้างผลงานจึงควรใช้เวลาอย่างเต็มที่เพื่อให้ผลงานที่แสดงออกมาได้แสดงออกถึงพลังความคิดและอารมณ์ความรู้สึก และมีบุคลิกภาพของผู้สร้างปรากฏให้เห็นชัดยิ่งขึ้น ทักษิณา สุขพัทธิ (Sookpatdhee, 2017: 12-13) กล่าวว่า การใช้ชุดกิจกรรมศิลปะ เพื่อสร้างทักษะการเรียนรู้ในผู้บกพร่องทางการได้ยิน จากพฤติกรรมการเรียนรู้ต้องคำนึงพิจารณาความเหมาะสม จากความพิการของแต่ละบุคคล ได้ศึกษาจากจุดเด่นและปัญหาเพื่อให้เห็นแนวทางในการแก้ปัญหา เทคนิคการสอนเป็นสิ่งสำคัญ ควรให้การเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านการลงมือทำ การเรียนรู้จากการกระทำเพื่อแก้ปัญหาด้านการรับรู้ให้สามารถเข้าใจจากการสัมผัส และไตร่ตรองก่อให้เกิดเป็นความจำระยะยาว นอกจากนี้

.....
การสื่อสารรับสารถูกกระตุ้นด้วยการรับรู้ทางตาและสัมผัสทางมือเป็นฐาน และจำเป็นต้องปรับชุดกิจกรรมศิลปะ เช่น พื้นที่ทางกายภาพ อุปกรณ์และเนื้อหาและสื่อ ส่วนการออกแบบมัลติมีเดียที่เหมาะสมควรมีล่ามภาษามือและ ภาพเคลื่อนไหว สำหรับสื่อนั้นมีบทบาทเป็นฝ่ายสนับสนุนให้ประสบการณ์

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ในการจัดกิจกรรมศิลปะควรมีการประสานงานกับโรงเรียนเพื่อเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจที่ตรงกันก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และจะทำให้การดำเนินงานเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน
2. ควรมีการให้ผลสะท้อนกับผู้เรียนหลังการทำกิจกรรมศิลปะเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เข้าใจและสามารถปรับปรุงผลงานของตนได้ดียิ่งขึ้น
3. อาจนำผลงานที่ได้จากการจัดกิจกรรมไปต่อยอดในการทำสื่อสร้างสรรค์ให้กับโรงเรียนในงานต่างๆ ต่อไปได้จริง
4. สามารถนำกิจกรรมศิลปะภาพพิมพ์สีน้ำไปปรับใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระอื่นๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเพิ่มสื่อมัลติมีเดียเกี่ยวกับการใช้ภาษามือในการทำกิจกรรมให้มากขึ้นเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน
2. ควรเพิ่มเติมกิจกรรมศิลปะที่หลากหลายให้มากขึ้นเพื่อศึกษาเกี่ยวกับสุนทรียภาพในงานศิลปะของผู้บกพร่องทางการได้ยิน

References

- Efland, A.D. (1979). "Conceptions of Teaching in Art Education". *Art Education* 32(4): 22.
- Ida, P.M. (2021). "Expression of Art and Visual Communication Among Special Needed Students of Visual Arts Education Subjects in Primary Schools." *Journal Pendidikan Awal Kanak-kanak Kebangsaan* 10(1): 41-54.
- Nimsamer, C. (2016). *Composition of Art*. (10th ed). Bangkok: Amarin Book Center Company Limited. (in Thai)
- Nyamawero, N., Samuel Y.A and Kwame K.D. (2022). "Art Education for Learners with Special Educational Needs: Case study of Visual Artefacts Produced by Hearing-Impaired Pupils of Tetteh Ocloo State School for the Deaf". *European Journal of Special Education Research* 8(2): 1-24.
- Pichayapaiboon, P. (2017). *Psychology of Art: The Empirical Aesthetics*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)

- .....
- Pongprasit, D. (2021). “The Interpretation of Symbols in Visual Arts to The Development of an Artwork which Symbolises the Emotions and Feelings of Loss”. **Patanasilpa Journal** 5(2): 35-58. (in Thai)
- Sookpatdhee, T. (2017). “The Arts Use to Build Skills for Hearing Impaired”. **The Golden Teak: Humanity and Social Science Journal (GTHJ.)** 23(2): 1-13. (in Thai)
- Soonpongsri, K. (2017). *Aesthetics*. (3th ed). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Suthiphan, A. (2000). **Aesthetic Experience**. Bangkok: Teachers' Council of Thailand. (in Thai)
- Ua-Anant, M. (2002) . **Reformative Art Education: Background, Philosophy, Principles Curriculum Evolution**. (2 ed). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Yi-Huang, S. (2020). “Teaching Principles for Aesthetic Education : Cultivating Taiwanese Children’s Aesthetic Literacy”. **International Journal of Education and Practice** 8(3): 568-576.